

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Sobota, 28. avgust 2021 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 26 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešite pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 4 prazne.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20), od tega 1 prazno.

3/20

Prazna stran

OBRNITE LIST.

Obča

1. Med naštetimi pojmi obkrožite podnebni dejavnik in opišite njegov vpliv na podnebje.

temperatura zraka

padavine

vetrovi

topli morski tokovi

zračni tlak

zračna vlaga

Opis: _____
(2 točki)

2. Na sliki 2 v nalogi 5 so s črko A označeni Azorsi otoki, nad katerimi se poleti pogosto oblikuje vremenotvorno središče. Ugotovite njegov vpliv na temperature in oblačnost v Evropi, tako da obkrožite pravilni rešitvi.

TEMPERATURE: nizke

srednje

visoke

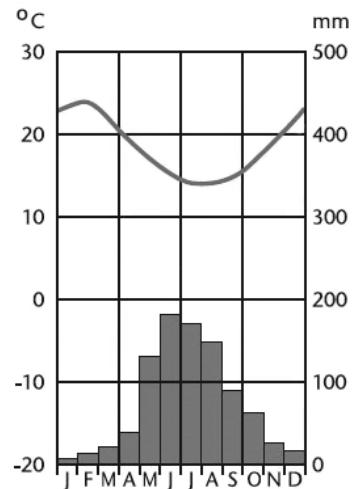
OBLAČNOST: jasno

pretežno oblačno

oblačno

(2 točki)

3. S pomočjo klimograma na sliki 1 odgovorite na vprašanji.

Slika 1

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2004:
Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 90. Modrijan. Ljubljana)

Koliko znaša povprečna letna višina padavin? _____ mm

V katerem letnem času je količina padavin najvišja? _____
(2 točki)

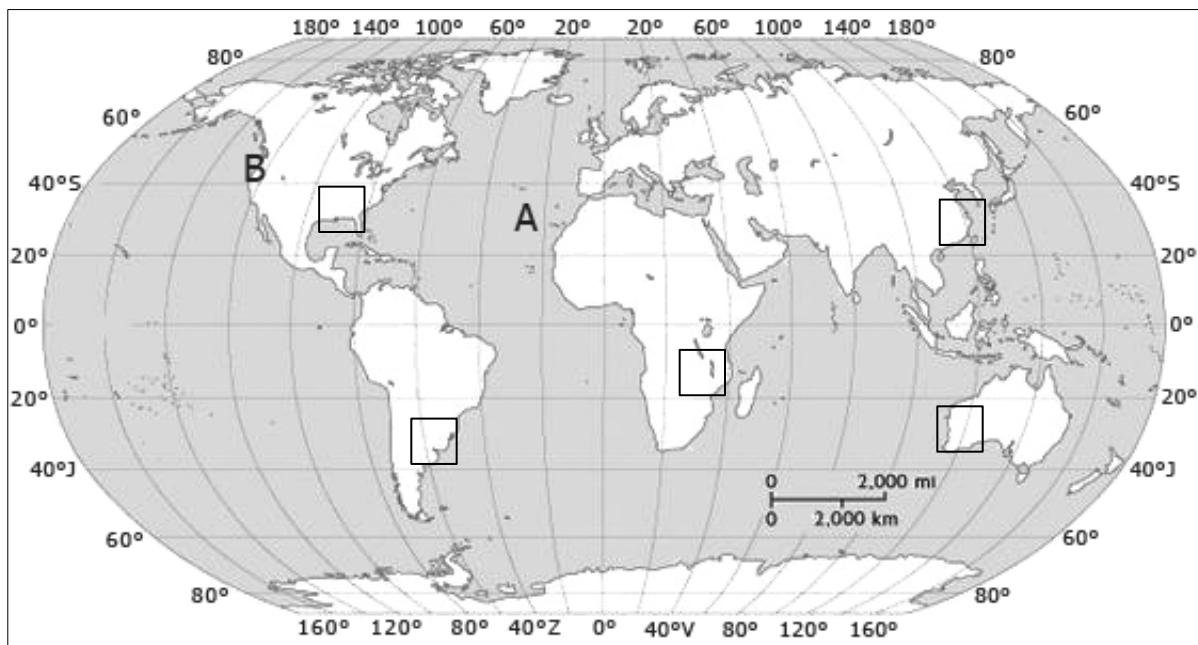

4. Vpišite črko V na črto pred območjem s pogostim visokim zračnim tlakom.

- območje polarne fronte
 23,5° vzhodne in zahodne geografske dolžine
 osrednji del Indijskega oceana pozimi
 osrednja Azija pozimi
 območje ob ekvatorju

(1 točka)

5. Na sliki 2 je s kvadrti označenih pet območij na Zemlji. Vpišite X v kvadrat, ki je na območju s podnebnimi značilnostmi, prikazanimi v klimogramu na sliki 1 v nalogi 3.

Slika 2

(Prirejeno po: Hichin, E., 2019: World Geography Resources. Pinterest.

URL: <https://sk.pinterest.com/edwinahicklin/world-geography-resources/>. Pridobljeno: 23. 11. 2019.)

(1 točka)

6. Pojasnite vpliv geografske širine in vpliv reliefa na podnebje območja, ki je na sliki 2 v nalogi 5 označeno s črko B.

Vpliv geografske širine: _____

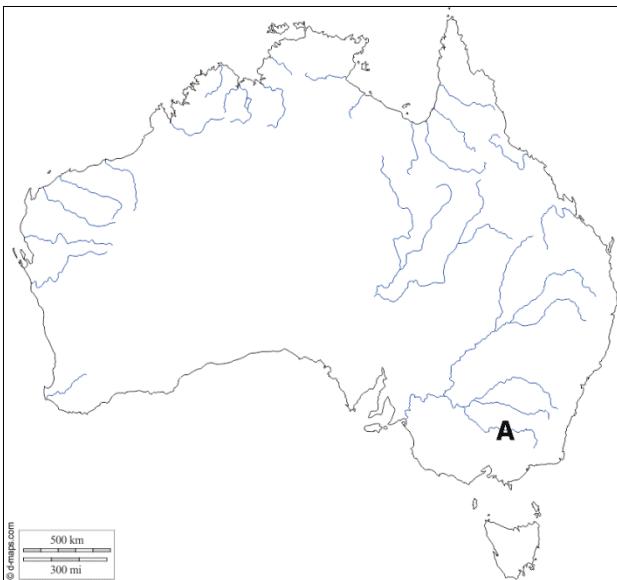
Vpliv reliefa: _____

(2 točki)

Svet 1

7. Imenujte reko, ki je na sliki 3 označena s črko A, in ocean, v katerega se izliva.

Slika 3: Vodovje Avstralije

(Prirejeno po: Map Australia. Commonwealth of Australia boundaries, hydrography. d-maps.com. 2007–2019. URL: https://d-maps.com/carte.php?num_car=3291&lang=en. Pridobljeno: 11. 10. 2019.)

Reka: _____

Ocean: _____

(2 točki)

8. Obkrožite najdaljšo kitajsko reko. Opišite vzrok za neprostovoljno preselitev več kot enega milijona ljudi ob srednjem toku Modre reke med letoma 1994 in 2012.

REKA: Amur Modra reka Rumena reka Mekong

Opis: _____

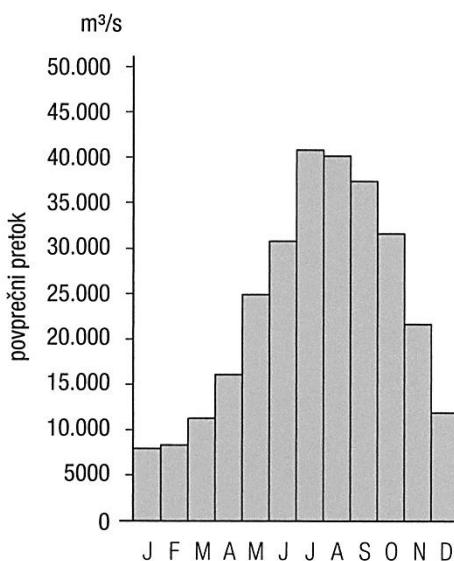
(2 točki)

9. Slika 7 v barvni prilogi prikazuje obseg Aralskega jezera v obdobju 1973–2009. Pojasnite družbeni vzrok za spremembo obsega Aralskega jezera v tem obdobju.

(2 točki)

10. Obkrožite območje, po katerem teče reka z rečnim režimom, ki je prikazan na sliki 4, in opišite vzrok za višek pretoka.

Slika 4

(Vir: Petek, M., Stojiljković, B., Stanković, M., 2018: Geografija 2. Učbenik za geografijo v 2. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 15. Mladinska knjiga. Ljubljana)

OBMOČJE: jugozahod ZDA južna Azija ekvatorialna Afrika

Opis: _____

(2 točki)

11. Pojasnite eno negativno in eno pozitivno posledico reliefnih pragov na robu Afrike za izrabo reke Kongo.

Pojasnитеv (negativna posledica):

Pojasnитеv (pozitivna posledica):

(2 točki)

Svet 2

12. Obkrožite trditev, ki najbolje opisuje izdelke visoke tehnologije.

Trži se predvsem znanje. Veliko vloženega fizičnega dela. Majhna dodana vrednost.

Velika poraba energije. Malo raziskovalnega dela.

(1 točka)

13. Opišite dva vpliva neokolonializma na razmere v številnih afriških državah.

1 _____

2 _____

(2 točki)

14. Na sliki 8 v barvni prilogi so s črkami od A do D prikazane gostote poselitve in skupni BDP v štirih izmed petih brazilskih regij. Imenujte regijo z najnižjo gostoto poselitve in opišite eno izmed gospodarskih značilnosti te regije.

Regija: _____

Opis: _____

(2 točki)

15. Na sliki 9 v barvni prilogi sta s črkama A in B označeni različni industrijski območji v ZDA. Vpišite črko B pred trditvi, ki ustrezno opisujeta prikazana območja.

____ Industrijsko območje se je razvilo zaradi bližine nahajališč premoga in železove rude.

____ Razvoj teh panog industrije je povezan z univerzitetnimi središči in različnimi raziskovalnimi ustanovami.

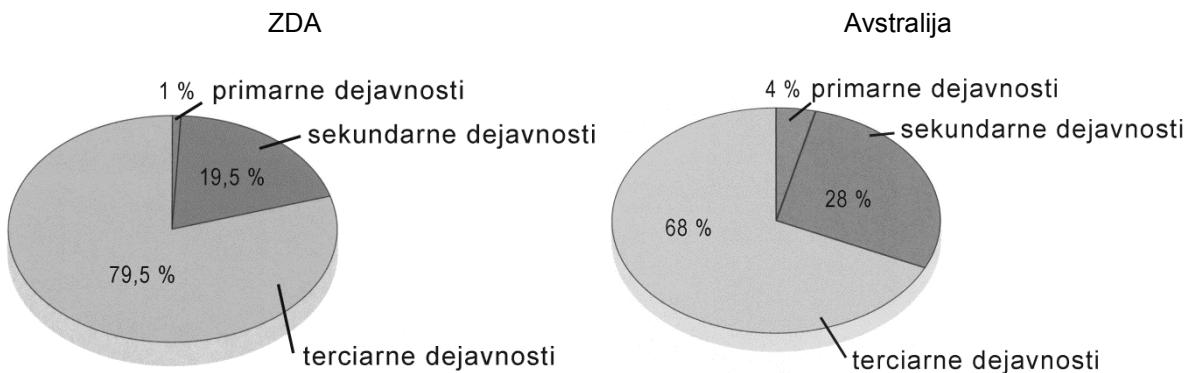
____ V Silicijevi dolini se je razvilo najpomembnejše ameriško središče mikroelektronike.

____ K razvoju industrijskih kompleksov so pripomogle plovne reke.

(2 točki)

16. Na sliki 5 sta grafikona, ki predstavljata sestavo BDP-ja po sektorjih dejavnosti v Avstraliji in ZDA. Primerjajte sekundarni sektor v obeh državah in za vsako državo napišite gospodarsko panogo, ki predstavlja največji delež v izvozu države. Pojasnite razliko med državama v eni izmed navedenih gospodarskih panog.

Slika 5

(Prirejeno po: Petek, M., in drugi, 2018: Geografija 2. Učbenik za geografijo v 2. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 131, 145. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Gospodarska panoga (ZDA): _____

Gospodarska panoga (Avstralija): _____

Pojasnитеv: _____

(3 točke)

Evropa 1

17. H gorovjema Evrope napišite geološko dobo njunega nastanka.

Skandinavsko gorovje: _____

Pireneji: _____

(2 točki)

18. K vsaki pokrajini napišite črko tiste trditve, ki najpravilneje opisuje njeno značilnost.

- A Najpomembnejše industrijsko območje v pokrajini je Porurje.
 - B Nastala je v terciarju s tektonskim ugrezanjem.
 - C Pokrajino prekrivajo debele plasti paleozojskih sedimentov.
 - D Reke so v pleistocenu oblikovale doline v smeri vzhod–zahod.

Nemško-Polsko nižavje

Panonska kotlina

(2 točki)

19. Slika 10 v barvni prilogi prikazuje ledeniško reliefno obliko v Skandinavskem gorovju. Pojasnite nastanek te reliefne oblike.

(2 točki)

20. S pomočjo slike 11 v barvni prilogi, ki prikazuje geološko delitev Alp, imenujte sedimentno kamnino v Alpah, ki prevladuje severno in južno od Centralnih Alp, ter opišite njen nastanek.

Ime:

Opis: Wysokość skrzyni: 100 cm, głębokość skrzyni: 50 cm, szerokość skrzyni: 100 cm.

(2 točki)

21. Pojasnite vpliv reliefa na večjo onesnaženost alpskih dolin zaradi tranzitnega prometa in opišite ukrep, ki ga je sprejela Švica za zmanjšanje te onesnaženosti.

Pojasnitev: _____

Opis: _____

(2 točki)

Evropa 2

22. Opišite dve prednosti uvedbe evra v Sloveniji.

1 _____

2 _____

(2 točki)

23. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

- A Madžarska in Romunija sta šele začeli pristopna pogajanja za vstop v Evropsko unijo.
- B Vsaka država članica prevzame vodenje Sveta Evropske unije za šest mesecev.
- C Evropsko komisijo sestavljajo komisarji, iz vsake države po eden, ki so odgovorni za posamezna področja (npr. kmetijstvo).
- D Volitve poslancev v Evropski parlament potekajo vsakih šest mesecev.

(2 točki)

24. Opišite dva izmed pogojev, ki ju mora izpolnjevati država za vstop v Evropsko unijo.

1 _____

2 _____

(2 točki)

25. Preberite besedilo in pojasnite pozitivni učinek programa Erasmus+ na zaposlovanje mladih.

Erasmus+ je program EU za izobraževanje, usposabljanje, mlade in šport v Evropi. Začel se je zgolj kot program študijskih izmenjav, danes pa je veliko več, saj milijonom evropskih prebivalcev omogoča študij, usposabljanje, delovno izkušnjo ali prostovoljsko delo v tujini. Prav tako ponuja možnosti mednarodnega sodelovanja podjetjem, organizacijam in univerzam ter podpira vzdržni razvoj visokega šolstva v partnerskih državah.

V Erasmus+ je v njegovih 30 letih obstoja sodelovalo več kot 9 milijonov ljudi, samo leta 2017 pa je bilo v aktivnosti programa vključenih skoraj 800.000 Evropejcev. Evropski parlament je predlagal trikratno povečanje sredstev za Erasmus+, kar pomeni, da bo v njem lahko sodelovalo več ljudi.

(Prirejeno po: Brezposelnost mladih: kako lahko ukrepa EU?. Novice. Evropski parlament. URL: <http://www.europarl.europa.eu/news/sl/headlines/priorities/socialna-varnost-in-vkljucenost/20171201STO89305/brezposelnost-mladih-kako-lahko-ukrepa-eu>. Pridobljeno: 7. 10. 2019.)

(2 točki)

26. Pomagajte si s sliko 6 ter z opisom vzroka in posledice pojasnite pozitivni vpliv nepovratnih sredstev za mlade kmete, na razvoj podeželja v Sloveniji.

Slika 6: Nepovratna sredstva za mlade kmete

(Vir: Mladi prevzemniki kmetij. Program razvoja podeželja Republike Slovenije 2014–2020. URL: <https://www.program-podezelja.si/sl/mladi-prevzemniki>. Pridobljeno: 7. 10. 2019.)

(2 točki)

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

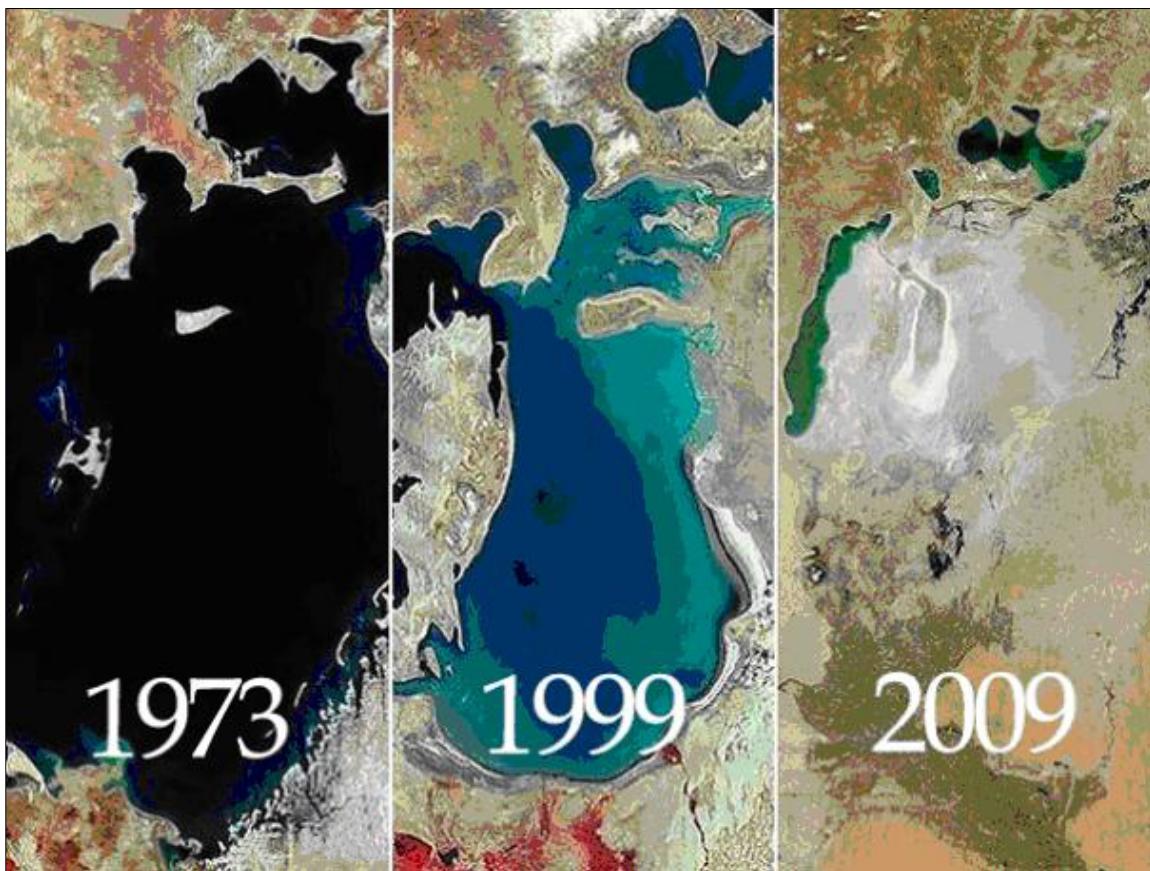
15/20

Prazna stran

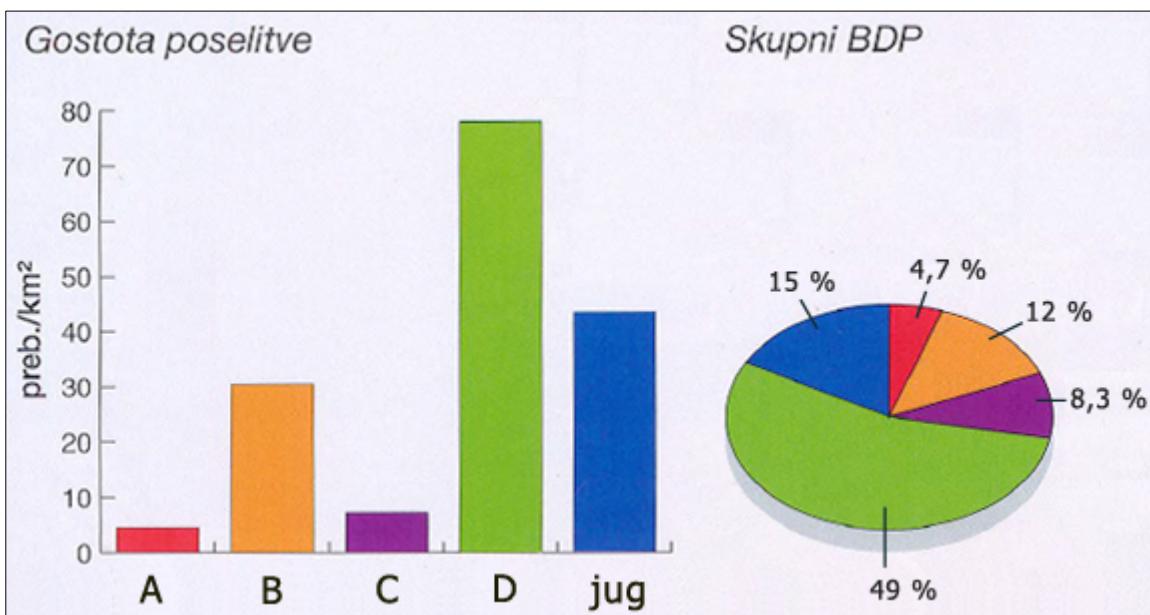
Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Barvna priloga (k Izpitni poli 1)

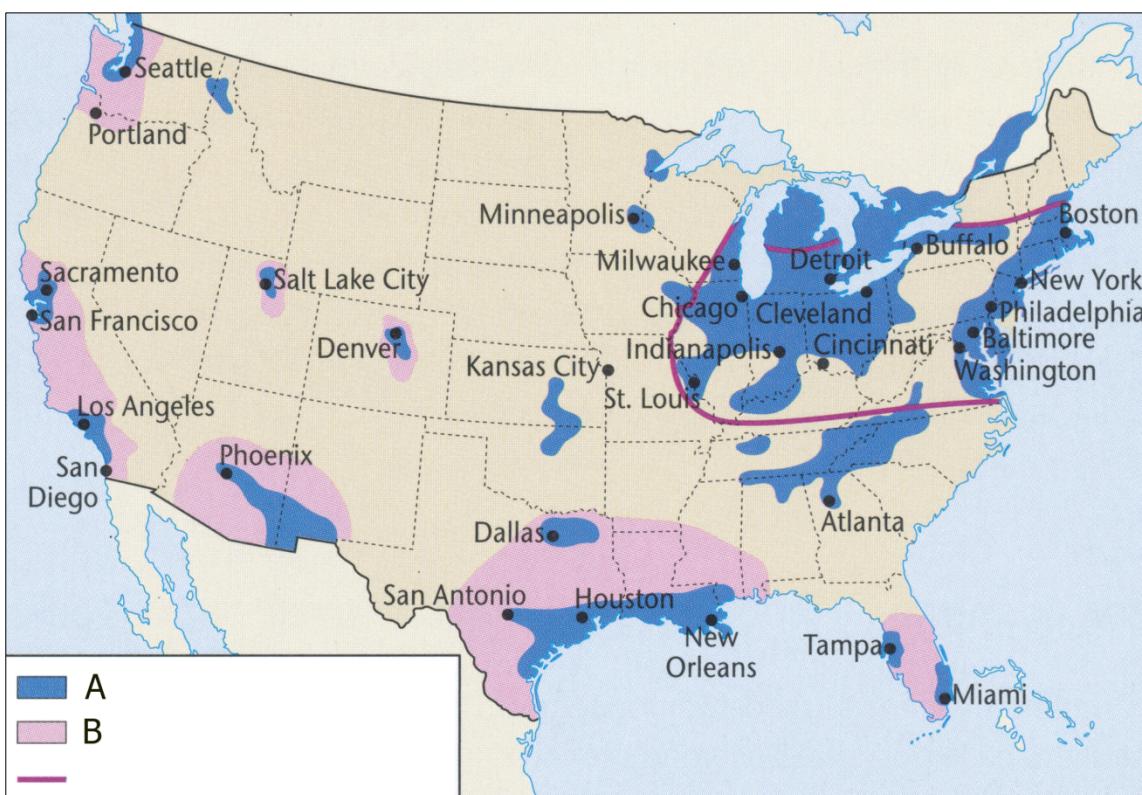
Slika 7: Obseg Aralskega jezera v obdobju 1973–2009

(Prijejeno po: Graziadei, A., 2017. C'era una volta il lago d'Aral. Pressenza international press agency. URL: <https://www.pressenza.com/it/2017/07/cera-volta-lago-daral/>. Pridobljeno: 11. 10. 2019.)

Slika 8

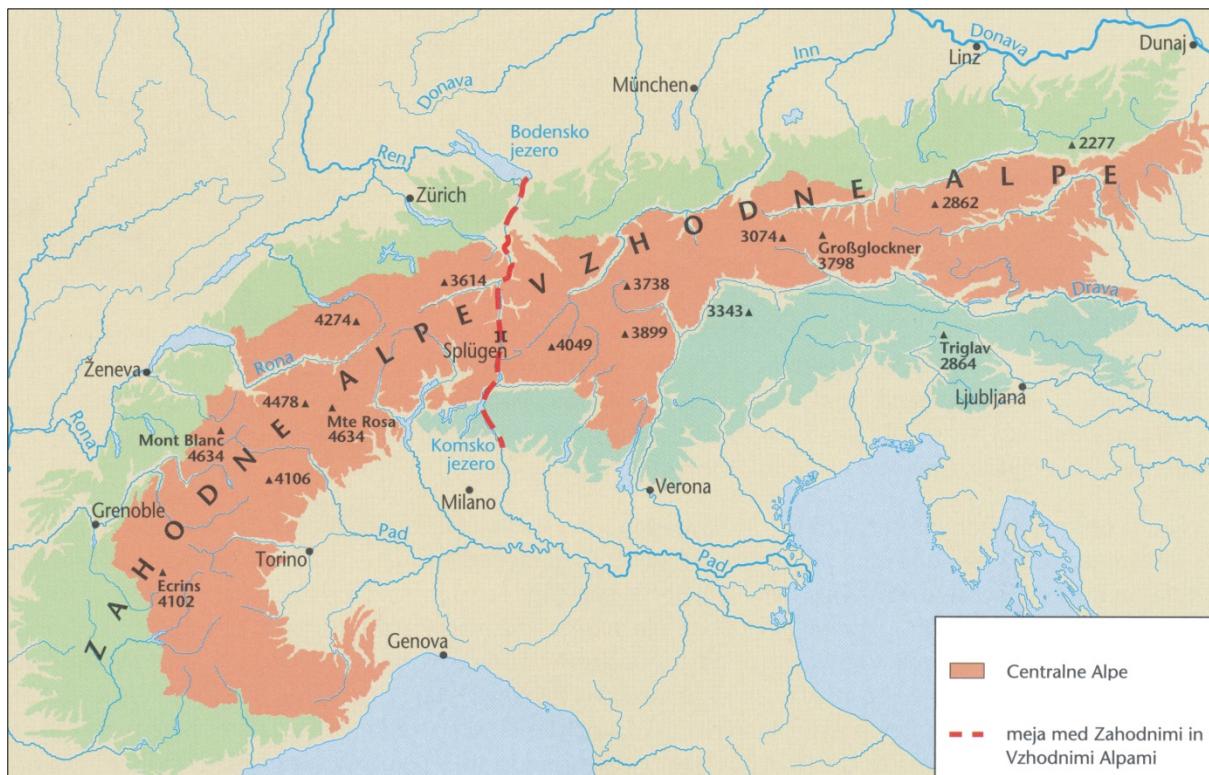
(Prijejeno po: Petek, M., in drugi, 2018: Geografija 2. Učbenik za geografijo v 2. letniku gimnazij in srednjih strokovnih šol, str. 105. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 9

(Prijevano po: Senegačnik, J., 2013: Svet. Geografija za 2. letnik gimnazij, str. 119. Modrijan. Ljubljana)

Slika 10

(Vir: <https://svetkapitala.delo.si/ikonomija/kako-postati-bogat-kot-168628>. Pridobljeno: 18. 7. 2019.)

Slika 11

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2015: Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 64. Modrijan. Ljubljana)

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.